

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Een actieplan voor Duaal Leren voor het secundair onderwijs in Vlaandere

Samenvatting

Duaal leren is een volwaardige leerweg binnen het secundair en volwassenenonderwijs, waarbij de lerende competenties verwerft in twee leeromgevingen: op school en op de werkplek. Duale opleidingen worden georganiseerd in secundaire scholen, centra voor deeltijds onderwijs (CDO's) en Syntra-lesplaatsen, en leiden in het secundair onderwijs tot dezelfde studiebewijzen als niet-duale studierichtingen, inclusief het diploma secundair onderwijs.

Met dit actieplan, dat tot stand kwam op basis van signalen van het werkveld, willen we duaal leren in het secundair onderwijslandschap herpositioneren als een krachtige leerweg, die aantrekkelijk is voor sterke leerlingen die maximaal willen leren op de werkvloer en hun talenten ten volle willen ontwikkelen met een authentieke werkplek als leercontext.

Voor jongeren die vandaag moeilijk aansluiting vinden bij het duaal leren of voltijds onderwijs onderzoeken we, naast het Actieplan Duaal Leren, alternatieven. We onderzoeken waar zij knelpunten ervaren en sturen gericht bij om ook voor hen perspectief te bieden op een kwalificatie. Via een veldverkenning worden de parameters onderzocht voor een succesvolle groeifase, als apart traject naast duaal leren. Een heldere positionering van de groeifase (en de al dan niet daarin geïntegreerde aanloophase) naast duaal leren zorgt voor duidelijkheid in het onderwijslandschap.

Met dit actieplan bieden we kapstokken aan om de komende jaren de drempels die scholen en ondernemingen vandaag ervaren bij de organisatie van duaal leren structureel aan te pakken. We houden vast aan de fundamenteën van duaal leren, maar streven naar een eenvoudiger en efficiënter systeem. Zo versterken we de positie van duaal leren binnen het Vlaamse onderwijs, de Vlaamse arbeidsmarkt, de Vlaamse ondernemingen en onze Vlaamse jongeren.

1. ACTIEPLAN VOOR DUAAL LEREN IN VLAANDEREN

A. SITUERING

1.1. Duaal Leren in Vlaanderen

Duaal leren is een volwaardige leerweg binnen het secundair en volwassenenonderwijs waarbij kennis en vaardigheden zowel in de klas als op de werkvloer worden opgedaan. De lescomponent van deze opleidingen vindt plaats in secundaire scholen, centra voor deeltijds onderwijs (CDO's), Syntra-lesplaatsen (organiek mogelijk sinds 1/09/2019) en Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO, mogelijk sinds 1/09/2022). In het secundair onderwijs leidt duaal leren tot dezelfde studiebewijzen als niet-duale studierichtingen, inclusief een diploma secundair onderwijs. In het volwassenenonderwijs kan een beroepskwalificatie worden behaald.

De opleiding op de werkvloer in duaal leren vindt plaats bij een erkende onderneming. Het Vlaams Partnerschap Duaal Leren erkent, samen met 20 sectorale partnerschappen, Vlaamse en Brusselse ondernemingen en Brusselse als leerwerkplekken voor duale en alternerende opleidingen. Via informeren, mobiliseren, erkennen en het voorzien van een mentoropleiding, bouwen deze partnerschappen aan een netwerk van kwaliteitsvolle leerwerkplekken. In deze partnerschappen zetelen betrokken onderwijspartners en sociale partners, aangevuld met vertegenwoordiging van de Vlaamse administratie.

Duaal leren werkt – dat tonen tal van succesverhalen van leerlingen, scholen en ondernemingen die erin slagen om samen krachtige leeromgevingen te creëren. Die resultaten bevestigen het geloof van de Vlaamse Regering in duaal leren als een volwaardige en waardevolle leerweg. Tegelijk erkennen we dat het systeem vandaag zijn volledige potentieel nog niet bereikt. Leerlingen en ouders kiezen te weinig voor deze leerweg, ondernemingen en scholen geven aan dat het kader flexibiliteit mist en administratieve last met zich meebrengt. Met dit actieplan bieden we de kapstokken om in de komende schooljaren een aantal drempels aan te pakken, die sinds de start van duaal leren in het secundair onderwijs het systeem hebben bemoeilijkt. Door het wegwerken van deze drempels, zonder evenwel de centrale doelstelling van duaal leren van vandaag uit het oog te verliezen, versterken we duaal leren in Vlaanderen als volwaardige kwalitatieve leerweg die ook voor sterke leerlingen veel mogelijkheden biedt en leidt tot evenwaardige kwalificaties. Zo versterken we onze Vlaamse ondernemingen, de Vlaamse arbeidsmarkt én het Vlaams onderwijs. We behouden de fundamenten en streven naar een efficiënt, vereenvoudigd systeem en gaan doorheen het actieplan dan ook expliciet op zoek naar antwoorden op de drempels die Vlaamse scholen en ondernemingen vandaag ervaren bij de organisatie van duaal leren.

Voor sommige leerlingen is duaal leren geen gepast traject, maar worden ook het niet-duale opleidingsaanbod als onaangepast ervaren. In een apart beleidsinitiatief naast het Actieplan Duaal Leren een veldverkenning uitgevoerd waarbij de parameters worden onderzocht voor een succesvolle groeifase, als apart traject naast duaal leren. Een heldere positionering van de groeifase (en de al dan niet daarin geïntegreerde aanloopfase) naast duaal leren zorgt voor duidelijkheid in het onderwijslandschap.

1.2. Beleidskader

In het Vlaamse Regeerakkoord 2024-2029 stelt de Vlaamse Regering dat ze *“het duaal leren zal optimaliseren en uitbreiden in arbeidsmarktgerichte richtingen en richtingen met dubbele finaliteit. ... Daarbij hanteren we een maatgerichte aanpak op basis van een lokale analyse van vraag en aanbod. We versterken het imago van duaal leren als een volwaardige leerweg die ook voor sterke leerlingen veel mogelijkheden biedt. We vragen aan de federale regering om de drempels voor duaal leren in de federale regelgeving weg te werken, bijvoorbeeld inzake de arbeidsongevallenverzekering.”*

Deze ambities worden verder verfijnd in de Beleidsnota Werk en Beleidsnota Onderwijs.

Een aantal pistes voor optimalisatie staan expliciet benoemd in de **beleidsnota Werk**:

- *Om duaal leren in het technisch onderwijs (dubbele finaliteit) te faciliteren, flexibiliseren we de voorwaarden.*
- *We hanteren bij de optimalisering van duaal leren een maatgerichte aanpak op basis van een lokale analyse van vraag en aanbod door het departement WSE.*
- *We versterken het imago van duaal leren als een volwaardige leerweg die ook voor sterke leerlingen veel mogelijkheden biedt.*
- *We bestendigen het Vlaams Partnerschap Duaal Leren en de sectorale partnerschappen in hun decretale opdrachten voor duaal leren.*
- *We ondersteunen ondernemingen in alternerende en duale opleidingen. We vragen aan de federale regering om de drempels voor duaal leren in de federale regelgeving weg te werken, bijvoorbeeld inzake de arbeidsongevallenverzekering.*
- *Die samenwerking en innovatie op het snijvlak van Onderwijs en Werk wil ik de komende jaren versterken. En dit in overleg met de Vlaamse sociale partners verenigd in de SERV en de onderwijsactoren.*
- *Via duaal leren realiseren we een triple win voor ondernemingen, leerlingen én voor de opleidingsverstrekkers. Jongeren die nog competenties missen om te leren en te participeren op de werkvloer en die vastgelopen zijn in het secundair onderwijs krijgen een specifiek traject zodat ze alsnog aansluiting kunnen krijgen met de school en/of het werkveld, en dan vervolgens een diploma kunnen behalen (dat al dan niet is ingedeeld in verschillende deelkwalificaties).¹*

Ook in de **beleidsnota Onderwijs** nam de minister ambities op rond duaal leren:

- *We versterken duaal leren. We versterken het imago van duaal leren als een volwaardige leerweg die ook voor sterke leerlingen veel mogelijkheden biedt. We optimaliseren en breiden het duaal leren uit in arbeidsmarktgerichte richtingen en richtingen met dubbele finaliteit. We maken het systeem flexibeler, waardoor scholen en bedrijven niet afhaken, en voorzien de mogelijkheid voor een intensief traject werkplekleren gecoördineerd door de school. We geven zo meer leerlingen kansen op sterk praktijkonderwijs, die het leerpotentieel vergroten. We herbekijken de overeenkomsten tussen school, leerling en bedrijf waar men leert, en we zorgen ervoor dat leren in de federale regelgeving weg te werken, bijvoorbeeld inzake de arbeidsongevallenverzekering.²*

Met voorliggend Actieplan Duaal Leren zet de Vlaamse Regering deze ambitie om in duidelijke kapstukken om de komende schooljaren doortastend werk te maken van een hernieuwing, flexibilisering en vereenvoudiging van Duaal Leren.

1.3. Focus op gewoon secundair onderwijs

Dit Actieplan focust op het aanbod duaal leren in het gewoon secundair onderwijs. Het gelopen traject in functie van het opmaken van dit Actieplan werd ook volgens deze lijn georganiseerd. Veel van de acties hebben echter ook een effect op het buitengewoon secundair onderwijs.

Duaal leren is ook mogelijk binnen het volwassenenonderwijs. Mogelijke verbeteracties binnen duaal leren in het volwassenenonderwijs worden later opgenomen.

B. TOTSTANDKOMING VAN HET ACTIEPLAN

Vanuit de administraties Onderwijs en Werk werd een gezamenlijke inventaris opgemaakt van de drempels die in het kader van duaal leren worden benoemd in adviezen vanuit SERV, Vlaamse Onderwijsraad en Vlaams Partnerschap Duaal Leren.

Vervolgens werd het overzicht van de drempels afgetoetst met het werkveld. Enerzijds bevroegen we hiervoor het **Vlaams Partnerschap Duaal Leren**. De nota met het overzicht van de drempels werd

¹ [Beleidsnota 2024-2029. Werk | Vlaanderen.be](#)

² [Beleidsnota 2024-2029. Onderwijs en vorming | Vlaanderen.be](#)

voorgelegd tijdens het overleg van 16 mei 2025. Bij uitbreiding werd deze nota eveneens voorgelegd bij de sectorale partnerschappen, waar per sector eveneens de sociale partners en onderwijsverstrekkers betrokken zijn. Anderzijds organiseerden we een consultatiemoment, '**Ronde tafels Duaal leren**' met ondernemingen en scholen. Deze ronde tafel gaf hen de kans hun reflecties te geven op het overzicht van drempels en suggesties voor antwoorden op deze drempels.

Deze aftoetsingsmomenten gaven verdere voeding aan het Actieplan Duaal Leren, beschreven onder hoofdstuk 2 van deze mededeling. Daarnaast werd een duidelijke nood kenbaar gemaakt voor de verdere verkenning van een alternatief traject, als apart traject naast duaal leren. Dit wordt opgenomen in een apart beleidsinitiatief onder het hoofdstuk 3 in deze mededeling.

2. ACTIES

2.1. SYSTEEM/ STRUCTUUR ONDERWIJS: duaal leren als leerweg

Probleemstelling: Duaal leren wordt momenteel aangeboden in de dubbele en de arbeidsmarktfinaliteit. De afgelopen jaren werd duidelijk dat duaal leren in de dubbele finaliteit heel wat uitdagingen met zich meebrengt. Gezien het belang van meer theoretisch-abstracte vorming wordt duaal leren procentueel minder aangeboden in de dubbele finaliteit t.o.v. de arbeidsmarktfinaliteit of wordt structureel gevraagd om af te wijken van het minimum aandeel uren werkplekcomponent. Het is belangrijk om ook de doorstroomgegevens van de leerlingen te onderzoeken: duaal leren is bij uitstek een leerweg die leerlingen voorbereid op een instap op de arbeidsmarkt. Uit monitoring blijkt dat meer dan 90% van de jongeren uit doorstroomfinaliteit en meer dan 80% van de jongeren uit dubbele finaliteit (in vgl. met ongeveer 30% van de jongeren uit arbeidsmarktfinaliteit) doorstromen naar het hoger onderwijs en de ambitie hebben om een master, bachelor of graduaat te behalen. Theoretisch zouden ook opleidingen in de doorstroomfinaliteit aangeduid kunnen worden als duale opleidingen. Echter, in de doorstroomfinaliteit wordt er niet gewerkt met beroepskwalificaties; in de praktijk wordt daarom geen duaal leren in de doorstroomfinaliteit aangeboden.

Actie 1: De opleidingen duaal leren worden meegenomen in de screening van het secundair onderwijs, zoals opgenomen in de Codex Secundair Onderwijs, artikel 133/6. Op deze manier kan bekeken worden of duaal leren in dezelfde vorm kan behouden blijven en of er aanpassingen moeten gebeuren. Er zal worden verkend of het parallelle aanbod van duale en niet-duale structuuronderdelen moet behouden blijven, rekening houdend met leerlingenaantallen, onderwijszones... Door een analyse van de doorstroomgegevens naar respectievelijk arbeidsmarkt en hoger onderwijs, zal worden nagegaan welke opleidingen in de dubbele finaliteit duaal kunnen worden aangeboden. Tot slot gaan we de relevantie van duaal leren in de doorstroomfinaliteit na. We houden hierbij rekening met andere vormen van werkplekleren zoals bv. de stageverplichting in het secundair onderwijs.

Betrokkenen: Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS)

Timing: schooljaren 2025-2027

Actie 2: We onderzoeken de wenselijkheid van het vastleggen van een minimumaantal uren in regelgeving als afwijkende mogelijkheid voor de opleidingen in de dubbele finaliteit. Indien blijkt dat dit effectief wenselijk is passen we de regelgeving hiertoe aan.

Betrokkenen: DOV & WEWIS (Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie)

Timing: schooljaar 2025-2026

Actie 3: Er wordt samen met de sectoren nagegaan of bij de update van de beroepskwalificaties meer focus kan gelegd worden op bepaalde contexten, waardoor de mogelijkheden voor duaal leren vergemakkelijkt worden. Er wordt dan één beroepskwalificatie uitgewerkt, waarin de competenties op een generieke manier beschreven worden en waarbij de competenties op de werkplek binnen één specifieke context kunnen worden toegepast (bv. BK Bestuurder interne transportmiddelen, met contexten: heftruck; reachtruck, stapelaar...). Op die manier behouden we de beroepskwalificaties als actueel referentiekader voor duaal leren waar onderwijs en werk samen komen.

Alle sectoren worden dit jaar bevroegd. Er volgt een globale beweging met herziening per beroepencluster. Aanpassing van alle BK's waar een actualisatie voor nodig is volgens de sector wordt voorzien in 2026–2027.

Betrokkenen: AHOVOKS

Timing: schooljaren 2025-2027

2.2. TRAJECTEN VAN LEERLINGEN

a) Toelating en instroom

Probleemstelling: Aanbieders van duaal leren en de aanloopfase rapporteren problemen met de toelatings- en overgangsvoorwaarden. Zo kunnen sommige leerlingen die een stage volgen in de aanloopfase niet de overstap maken naar duaal leren omdat de werkplek geen betaalde overeenkomst kan afsluiten. Een ander voorbeeld is dat leerlingen zonder diploma OK3, moeilijk de overstap kunnen maken naar een 7^e jaar gericht op instroom in de arbeidsmarkt.

Actie 4: We onderzoeken in welke mate de toelatings- en overgangsvoorwaarden voor een duaal traject een obstakel vormen voor instap en passen de regelgeving aan waar aangewezen.

Betrokkenen: DOV & WEWIS

Timing: schooljaar 2025-2026

b) Organisatie

Probleemstelling: Bij de organisatie van duaal leren identificeren we een aantal knelpunten. Ten eerste is, met betrekking tot de incentives voor duaal leren, gebleken dat het toepassingsgebied van de premie kwalificerend werkplekieren voor ondernemingen en de leerlingenpremie alternerende opleiding onvoldoende ruim is: deze premies kunnen niet uitgereikt worden aan respectievelijk ondernemingen of leerlingen betrokken bij een opleiding duaal leren in een 7e jaar. Ten tweede worden zowel in scholen als in bedrijven grote verschillen ervaren in de begeleiding die aan leerlingen gegeven wordt.

Actie 5: We verruimen het toepassingsgebied van de premie kwalificerende werkplekieren voor ondernemingen en de leerlingenpremie alternerende opleiding zodat ook ondernemingen en leerlingen betrokken bij 7de jaren die duaal georganiseerd worden en leiden tot een beroepskwalificatie, binnen het toepassingsgebied van deze premies vallen.

Betrokkenen: WEWIS

Timing: Aangepast in functie van opstart schooljaar 2025-2026 (Regelgevend initiatief werd reeds genomen in juli 2025; het voorstel van decreet werd behandeld in de parlementaire commissie Werk op 9 juli 2025)

Actie 6: We onderzoeken hoe we de sectorfondsen betrokken bij duaal leren nog meer kunnen stimuleren om in te zetten op de versterking van de kwaliteit van begeleiding op de werkvloer, en

welke instrumenten hiervoor ingezet kunnen worden (decretale opdrachten, regelgeving sectorconvenanten).

Bij de opmaak van de addenda Duaal leren bij de 10^e generatie sectorconvenants, die zullen starten op 1 juli 2026, zal er rekening worden gehouden met dit actieplan.

Betrokkenen: WEWIS

Timing: schooljaar 2025-2026

c) Studiebekrachtiging

Probleemstelling: De studiebekrachtiging in duaal leren en de aanloopfase kent enkele drempels.

Het uitgangspunt van een studiebekrachtiging in duaal leren en de aanloopfase, is dat deze maximaal is afgestemd op de studiebekrachtiging van het niet-duale secundair onderwijs. De flexibiliteit van sommige trajecten, vraagt echter om een kader voor studiebekrachtiging dat voldoende kan inspelen op die flexibiliteit.

In de aanloopfase is het vandaag mogelijk om een studiebekrachtiging te behalen. Door het voorbereidende karakter van deze aanloopfase, zijn deze mogelijkheden echter beperkter dan in een (niet-)duaal traject. Zo kan in de aanloopfase in de derde graad enkel een bewijs van competenties behaald worden; in de tweede graad kan ook andere studiebekrachtiging uitgereikt worden, maar énkél als een overstap naar duaal leren niet mogelijk is. Deze beperkte mate van studiebekrachtiging wordt door partners in het veld als een drempel ervaren, wat zorgt voor leerlingen die ongekwalificeerd de aanloopfase moeten verlaten.

In het duale traject zijn er dezelfde mogelijkheden tot studiebekrachtiging als in het niet-duale traject, maar is er een grote vraag naar een ruimere mate van flexibilisering. Deze vraag naar flexibilisering heeft betrekking op het moment van toekennen en op het studiebewijs dat wordt toegekend. Zo is het niet mogelijk om deelstudiebekrachtiging (in de vorm van bewijzen van beroeps- en deelkwalificaties) vroegtijdig uit te reiken aan leerlingen die hun duaal traject vroegtijdig beëindigen.

Ten slotte is er ook een knelpunt voor leerlingen die tegen het einde van hun 6^e jaar hun werkplek verliezen. Wanneer deze leerlingen er niet tijdig in slagen een nieuwe werkplek te vinden, dienen ze te worden uitgeschreven uit het duale traject en dreigen ze het onderwijs ongekwalificeerd te (moeten) verlaten.

Actie 7: We onderzoeken hoe we de regelgeving om deelstudiebekrachtiging in de vorm van beroeps- en deelkwalificaties uit te kunnen reiken zullen aanpassen.

Actie 8: We onderzoeken studiebekrachtiging voor de aanloopfase.

Betrokkenen: DOV & WEWIS

Timing: schooljaar 2025-2026

2.3. ERKENNINGEN EN OVEREENKOMSTEN: Gerichte analyse van de regelgeving rond erkenningen en overeenkomsten in functie van flexibiliteit en vereenvoudiging

Probleemstelling: Binnen het systeem van duaal leren wordt de kwaliteit van de opleiding versterkt door een kwaliteitscontrole van de betrokken leerwerkplek. Zo worden leerwerkplekken erkend, onder bepaalde kwaliteitsvoorwaarden. Verder werd bepaald welke overeenkomsten gebruikt kunnen worden in het kader van duaal leren in het secundair onderwijs, opdat leerlingen optimaal sociale rechten kunnen opbouwen binnen het federaal statuut 'alternerende leerling'. Ondernemingen en scholen geven aan een aantal van deze voorwaarden te ervaren als drempels voor het organiseren

van duale opleidingen. Wat de erkenning van de onderneming betreft, dienen ondernemingen ook zonder dat er een leerling zich aandient administratieve stappen te zetten in functie van de erkenningsvoorwaarden. Verder wordt meer flexibiliteit gevraagd in de voorwaarden voor mentoren (vb. niet enkel profielen werkzaam bij de betrokken onderneming inzetbaar als mentor). Wat de voorwaarden van de overeenkomsten betreft, wijst men op beperkte flexibiliteit in het gradueel opbouwen van de werkplekcomponent en de hoogte van de leervergoeding.

Actie 9: We analyseren het decreet alternerende opleiding van 10/6/2016 en onderzoeken mogelijkheden tot flexibilisering en administratieve vereenvoudiging voor ondernemingen en scholen. Hierbij focussen we op:

1) de mogelijkheid om de erkenningsprocedure voor een onderneming en de voorwaarden van erkenning te herzien. Dit omvat o.a. het onderzoeken van een erkenning in stappen waarbij de mentor niet van bij de erkenningsaanvraag aanwezig dient te zijn, het bekijken van de inhoud van de mentoropleiding, de definitie van de mentor, en de erkenning voor een deel van het opleidingsplan.
2) de wenselijkheid van het herzien van de overeenkomsten en de hieraan gekoppelde leervergoeding. Dit omvat het herbekijken van de passende overeenkomst voor elke leerling op elk moment in het leertraject naargelang de opleiding, de hoogte van de leervergoeding, geregeld in het decreet alternerende opleidingen.

Betrokkenen: WEWIS (trekker) & DOV
Timing: schooljaar 2025-2026

2.4. FEDERALE WETGEVING: Constructieve dialoog in functie van oplossingen op Vlaamse maat

Probleemstelling: Er zijn verschillende elementen in de federale regelgeving die als problematisch worden ervaren door ondernemingen en scholen.

- Binnen duaal leren werd bepaald dat er ook voor de leerling een arbeidsongevallenverzekering verplicht is. Het is echter zo dat de ondernemingen hierdoor instaan voor ongevallen die tijdens de lescomponent voorvallen. De modaliteiten van toewijzing aansprakelijkheid en betaling binnen arbeidsongevallenverzekering worden op dit moment als ongewenst ervaren.
- Leerlingen in duaal leren kunnen daarnaast ook enkel een studentenovereenkomst sluiten bij een andere werkgever dan deze waar men bij leert in het kader van hun opleidingstraject. Een uitzondering hierop zijn de zomermaanden, op voorwaarde dat er geen lopende leerovereenkomst is. In de praktijk worden bijgevolg leerovereenkomsten stopgezet, puur in functie van het mogelijk maken van studentenarbeid bij de onderneming die de leerwerkplek voorziet. Dit zorgt voor onnodige administratieve lasten en drempels op doorstroom van leerlingen naar de werkgever.
- Wanneer een eenmanszaak vandaag een leerling wil opleiden via werkpleklernen, moet zij voldoen aan voorschriften uit de welzijnswetgeving zoals deze die gelden voor een werknemer. Dit leidt tot bijkomende kosten en administratieve lasten om als leerwerkplek te kunnen starten, die door de ondernemer niet steeds als een meerwaarde worden ervaren.
- Het is binnen duaal leren mogelijk één opleidingstraject te spreiden over meerdere ondernemingen. Dit kan verrijkend zijn voor bepaalde leerlingen en binnen bepaalde opleidingen, zo stelt het Vlaams Partnerschap Duaal Leren. In de praktijk gebeurt dit echter weinig, omdat de bestaande mogelijkheden – via een samenwerkingsovereenkomst (artikel 6bis) of opeenvolgende overeenkomsten – extra administratie vragen van scholen. Federale formules voor het delen van werknemers kunnen hier, mits aanpassing, mogelijks voor vereenvoudiging zorgen.

Actie 10: Er wordt contact opgenomen met de federaal bevoegde ministers en betrokken federale overheidsdiensten.

Betrokkenen: WEWIS & DOV

Timing: schooljaar 2025-2026

Actie 11: We onderzoeken of sectorfondsen hun begeleiding van Vlaamse ondernemingen in het kader van duaal leren met betrekking tot het informeren over federale regelgeving nog kunnen versterken, en in hoeverre kleine ondernemingen of eenmanszaken hierbij een specifieke aanpak behoeven.

Betrokkenen: WEWIS

Timing: schooljaar 2025-2026

2.5. AFSTEMMING VRAAG EN AANBOD: Efficiënt inzetten op duaal leren vanuit de wederzijdse afstemming van het opleidingsaanbod en de vraag vanuit de regionale arbeidsmarkt

Probleemstelling: Leerlingen vinden niet steeds een opleidingsaanbod bij scholen en ondernemingen in de eigen regio. Geïnteresseerde ondernemingen vinden niet steeds scholen om mee samen te werken voor duaal leren in de eigen regio, en dit vertaalt zich in een gebrek aan leerlingen die zich aanmelden bij de onderneming, en kan leiden tot teleurstelling en desinteresse bij de onderneming. Scholen daarentegen geven aan dat het vinden van relevante erkende werkplekken in de eigen regio evenmin een evidentie is. Daarnaast wordt melding gemaakt van de uitdaging voor leerlingen om zich fysiek te verplaatsen naar de onderneming.

Actie 12: We onderzoeken de haalbaarheid en wenselijkheid van een structuuronderdeel in het kader van de screening van het duale aanbod. Is het haalbaar en wenselijk of er van een structuuronderdeel enkel de duale of enkel de niet-duale variant wordt aangeboden? Deze oefening kadert in een meer rationele inplanting van het studieaanbod in het secundair onderwijslandschap.

Betrokken: DOV en AHOVOKS

Timing: schooljaren 2025-2027

Actie 13: In navolging van het onderzoek naar de haalbaarheid en wenselijkheid van het duale aanbod, en eventuele beleidskeuzes die hierop volgen, onderzoeken we hoe de verschillende partnerschappen hun werking best aanpassen en gelijkgericht inzetten op:

- het informeren van scholen, i.f.v. opleidingsaanbod afgestemd op de opportuniteiten op de regionale arbeidsmarkt.
- Het uitbouwen van een netwerk aan erkende en geïnformeerde ondernemingen, in functie van de (toekomstig) aangeboden opleidingen.

We verkennen welke rol de sectorconvenants en duale addenda hierbij kunnen spelen, of in hoeverre hier in de standaardwerking van de sectorale partnerschappen versterkt op kan worden ingezet.

Betrokken: WEWIS

Timing: schooljaren 2025-2028

Actie 14: Ook in de communicatiestrategie die wordt uitgerold vanuit Departement WEWIS en Departement Onderwijs & Vorming, wordt aandacht besteed aan het gericht informeren van scholen en ondernemingen, in functie van een optimale regionale afstemming en het zichtbaar maken van opportuniteiten. Hierbij worden verschillende stakeholders betrokken, naast het Vlaams Partnerschap Duaal Leren en de sectorale partnerschappen, eveneens de Regionale Technologische Centra (RTC's), die eveneens een regionale opdracht hebben rond duaal leren.

Deze acties maken optimaal gebruik van bestaande instrumenten zoals Radar Duaal. We bekijken hoe deze beter tot bij schoolbesturen kunnen gebracht worden.

2.6. PARTNERSCHAPPEN/SAMENWERKING: Efficiënt samenwerken aan dienstverlening rond duaal leren, op basis van afstemming en duidelijke rol- en taakverdeling

Probleemstelling: Zowel ondernemingen als scholen geven aan dat een veelheid aan partners een rol spelen in duaal leren. Het is bijgevolg voor een mentor of trajectbegeleider niet steeds duidelijk bij welke stakeholder er voor welke dienstverlening kan worden aangeklopt. De informatie wordt als fragmentarisch ervaren. Daarnaast geven trajectbegeleiders aan dat ze, in het geval van individuele matching van een leerling met een leerwerkplek, het overzicht missen welke partners hierin welke ondersteunende rol spelen.

Sectoren en sectorale partnerschappen spelen een rol in het informeren en mobiliseren van ondernemingen, in het kader van hun decreetale opdrachten binnen het decreet alternerende opleidingen, en dit in delegatie van bevoegdheden van het Vlaams Partnerschap Duaal Leren. De dienstverlening vanuit de betrokken sectoren wordt als erg verschillend ervaren, en scholen zijn niet steeds bekend met de bestaande instrumenten die ondersteuning bieden bij het zoeken van een erkende of potentiële leerwerkplek. Daarnaast hebben ook de Regionale Technologische Centra (RTC's) een rol gekregen in het kader van duaal leren die jaarlijks wordt geconcretiseerd in het schooljaargebonden actieplan. In schooljaar 2025-2026 is de RTC-werking voorwerp van evaluatie (zoals decretaal bepaald) met ook aandacht voor hun rol die ze opnemen binnen het duaal leren.

Actie 15: Een belangrijk aspect in het kader van de communicatiestrategie (zie actie 19) is het opnieuw duidelijk stellen van een heldere boodschap rond de doelgroep en finaliteit van duaal leren, maar eveneens herbevestigen welke stakeholder welke rol speelt, en welke concrete dienstverlening door welke stakeholder geboden wordt in het proces van de organisatie van een duale opleiding.

Actie 16: Het samenbrengen van de sectorale expertise vanuit onderwijs en werk binnen de sectorale partnerschappen voor duaal leren zetten we verder, en we gaan op zoek naar mogelijke rollen die de sectorale partnerschappen en de sectorfondsen kunnen invullen in functie van dit actieplan. We onderzoeken op welke manier de sectorconvenanten, en dan specifiek de duale addenda, hierin een stimulans kunnen bieden.

Actie 17: Vanuit de administratie zetten we verder in op het versterken van goede praktijken in de werking van de sectorfondsen in functie van duaal leren en het delen hiervan. Enerzijds biedt dit kansen tot verbetering en versterken van de kwaliteit van de dienstverlening door ondernemers en scholen, en anderzijds wordt breed gedeeld welke succesvolle acties op sectoraal niveau worden opgezet in functie van een sterk duaal systeem.

Actie 18: Samen met de Vlaamse stakeholders die actief zijn in het tweetalige Brussels hoofdstedelijk gewest wordt onderzocht hoe de afstemming met de gewestelijke diensten en het Franstalige duale stelsel 'Alternance' verbeterd kan worden. In overleg onderzoeken we op welke vlakken afstemming tussen beide stelsels gewenst is, met het oog op vermindering van planlast en meer transparantie voor duale leerlingen, ondernemingen en Vlaamse scholen in het Brussels gewest.

Betrokken: WEWIS

Timing: schooljaren 2025-2026

2.7. IMAGO: We stellen de beeldvorming over duaal leren bij en versterken het imago via het delen van correcte gecoördineerde informatie, steeds met betrokkenheid van de meest geschikte stakeholders.

Probleemstelling: Duaal leren kampt ondanks eerdere communicatiecampagnes nog steeds met een hardnekkig imago probleem. Veel ondernemingen zijn niet vertrouwd met het concept, en ook scholen ervaren drempels om een duaal traject op te starten. Leerlingen en ouders kiezen er zelden spontaan voor, mede door een gebrek aan duidelijke informatie over de doelgroep, finaliteit en het onderscheid

met andere vormen van werkplekleren. Bovendien is het onduidelijk welke partner instaat voor welke ondersteuning, wat het systeem onoverzichtelijk maakt voor alle betrokkenen.

Actie 18: Met een vernieuwde, gezamenlijke communicatiestrategie van de departementen Onderwijs en WEWIS wil de Vlaamse overheid de meerwaarde van duaal leren krachtig en helder positioneren bij leerlingen, ouders, scholen, onderwijsprofessionals en ondernemingen. De strategie verduidelijkt de doelgroep en finaliteit van duaal leren, onderscheidt het van andere vormen van werkplekleren en beklemtoont de rol van elke partner binnen het ecosysteem. Zo komt er meer samenhang in de communicatie over beleidsdomeinen heen. Op basis van deze strategie wordt een dynamisch communicatieplan ontwikkeld dat het imago versterkt en regelmatig wordt bijgesteld in functie van actuele noden. Binnen deze actie wordt eveneens de mate waarin structuren en overlegorganen gerationaliseerd kunnen worden, onderzocht.

Betrokken: WEWIS & DOV

Timing: Communicatiestrategie opgeleverd (2025 - Q3)

Actie 18.1: We herbevestigen de positie van duaal leren tegenover andere vormen van werkplekleren én de beoogde doelgroep van duaal leren. Dit biedt de basis voor heldere boodschappen verspreid via de communicatiestrategie.

Betrokken: WEWIS & DOV

Timing: voorstel 2025 - Q4.

ACTIE 18.2: We brengen de stakeholders van het ecosysteem duaal leren in kaart en herbevestigen en actualiseren ieders rol in het kader van duaal leren.

Betrokken: WEWIS & DOV

Timing: voorstel 2025 - Q4.

3. AANLOOPFASE/GROEIFASE ALS ALTERNATIEF TRAJECT

In voorgaande gaan we in op concrete acties om tegemoet te komen aan de drempels die ervaren worden bij de organisatie van en instap in duaal leren. Duaal leren mikt op leerlingen die klaar zijn om te leren en te participeren op een werkplek. Voor leerlingen die wel de motivatie hebben om te leren op een werkplek, maar hier nog niet helemaal klaar voor zijn, werd de aanloopfase als apart traject uitgewerkt. Het doel van de aanloopfase is om de leerling voor te bereiden op een instap in duaal leren of de overstap naar een ander opleidingstraject. Idealiter hebben leerlingen die in de aanloopfase of in duaal leren instappen, op korte of lange termijn, perspectief op leren op de werkplek.

Sommige leerlingen zijn onvoldoende competent en klaar om te leren en te participeren op de werkplek, en slagen er niet in deze overstap te maken naar een duaal traject, terwijl ze ook niet terug willen of kunnen naar een niet-duaal aanbod. Dit zorgt voor druk op het systeem, en werd als een duidelijke drempel voor duaal leren meegegeven. Voor een aantal van deze leerlingen zullen de acties in bovenstaand actieplan ook reeds kansen creëren binnen duaal leren.

Echter, de fundamentele vraag blijft of alle leerlingen een plek vinden in het huidige onderwijssysteem, ook naast duaal leren, en op welke manier het systeem aangepast moet worden om dit te realiseren. Deze vraag willen we niet uit de weg gaan. Het is hierbij echter belangrijk om een goed zicht te krijgen op de situatie in het veld om hier vervolgens gericht actie aan te verbinden.

Daarom stellen we voor om een veldverkenning te organiseren waarbij wordt nagegaan welke knelpunten de onderwijsinstellingen ervaren met deze doelgroep van leerlingen, en op welke manier hieraan tegemoetgekomen kan worden. Zo worden de parameters onderzocht voor een succesvolle groeifase uit te kunnen werken, als apart traject naast duaal leren. In deze oefening wordt ook onderzocht op welke wijze de aanloopfase hieraan gekoppeld is, dan wel geïntegreerd dient te worden. De doelstelling is om te komen tot een succesvolle groeifase, geïntegreerd in een coherent en duurzaam kader voor flexibele leerwegen en alternatieve kwalificerende trajecten binnen onderwijs. Een heldere positionering van de groeifase en de aanloopfase genereert ook meer duidelijkheid over de positionering van duaal leren.

Deze veldverkenning loopt als beleidsinitiatief naast het Actieplan Duaal Leren.

Betrokkenen: Departement Onderwijs & Vorming (DOV), met het oog op mogelijke implementatie op het terrein op 1 september 2027.

Timing: Schooljaar 2025-2026

4. OPVOLGING EN EVALUATIE

Allereerst vragen we advies aan de strategische adviesraden SERV en de Vlaamse Onderwijsraad naar aanleiding van deze mededeling.

Verder gaan we met het Vlaamse Partnerschap Duaal Leren in dialoog, en we rekenen hierbij ook op hun medewerking aan de vooropgestelde actielijnen. Hierin erkennen we hun rol als centrale dialoogtafel, en activeren we hen mee om ook binnen hun mandaat steeds de kaart te trekken van concrete scholen, ondernemingen en leerlingen. Waar mogelijk en wenselijk worden sectororganisaties, onderwijskoepels en -netten en sectorale partnerschappen expliciet meegenomen in de uitwerking van de vooropgestelde acties.

Tenslotte willen we in de verdere uitvoering de vinger aan de pols houden bij Vlaamse ondernemingen, scholen en opleidingscentra: we blijven de ervaringen van ondernemingen en scholen zien als een toetssteen, en vragen hen om ook verder in het traject een spiegel voor te houden. Via toekomstige consultatiemomenten beluisteren we verder nog ondernemingen, scholen, opleidingscentra en leerlingen vanuit deze doelstelling.

In nauwe samenwerking met de betrokken entiteiten van de Vlaamse administratie wordt de voortgang van deze mededeling opgevolgd. Over de voortgang zal jaarlijks worden gerapporteerd aan de Vlaamse Regering.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR